

घीज बघतीची उपाययोजना

50

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिकवायकाम विभाग
परिपत्रक क्र.संकीर्ण २००५/११४/इमा.३
दिनांक २२ मार्च २००६
परिपत्रक

राज्यामध्ये वीजेच्या मागणीच्या प्रमाणात वीज उत्पादन कमी होत असल्याने वीज टंचाईची परिस्थिती निर्माण झाली आहे. हीच परिस्थिती अनून काही वर्षे कायम राहण्याची शक्यता असल्याने वीज बघत करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत. इमारतीमध्ये वीज बघत करण्याच्या दृष्टीने शासकीय/निगशासकीय कार्यालये, मंडळे, महामंडळे, स्थानिक स्वराज्य संस्था यांच्या कार्यालयांमध्ये खालीलप्रमाणे विद्युत उपकरणांचा वापर करण्याच्या सूचना सदर परिपत्रकांमध्ये देण्यात येत आहेत.

- (१) साध्या दिव्यागेवजी आय.एस.आय.मार्क असलेले कॉम्पॅक्ट फ्लोरोसेंट लॅम्प (सी.एफ.एल.) दिव्यांचा व २/टी-५ ट्यूबचा वापर करण्यात यावा.
- (२) ज्या ठिकाणी साधे चोक वापरत आहेत, त्या ठिकाणी इलेक्ट्रॉनिक चोकचा वापर करण्यात यावा.
- (३) ज्या ठिकाणी मंड्याचे साधे रेग्युलेटर वापरत आहेत, त्या ठिकाणी इलेक्ट्रॉनिक रेग्युलेटरचा वापर करण्यात यावा.

सर्व प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व कार्यालयांना या संदर्भात योग्य निर्देश द्यावेत. या प्रयोजनासाठी होणारा खर्च उपरोक्त कार्यालयांने करावयाचा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार ख नावाने

(डॉ. डी.के. शिंदेकरन)
मूख्य सचिव

प्रत -

मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
मा. उपमुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
मा.सर्व मंत्री /मा.सर्व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
मा.मूख्य सचिव यांचे परिपत्र स्वीय सहाय्यक
सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
सचिव (रस्तो), यांचे स्वीय सहाय्यक,
सचिव (बांधकाम) यांचे ज्येष्ठ स्वीय सहाय्यक, सार्वजनिक वायकाम विभाग
सर्व महानगरपालिका, सर्व नगरपालिका, सर्व जिल्हा परिषदा.
कार्यासन इमारती-३ (निवड नसती)

ATOT
आणखी
कोणते माहिती
१ माहिती

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक बांधकाम विभाग

परिपत्रक क्रमांक :- खंकीर्ण २००५/७५७) शा १ (LB)

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक :- २२/८/२००५.

प्रस्तावना - राज्यामध्ये वीजेच्या मागणीच्या प्रमाणात वीज उत्पादन कमी होत असल्याने, वीज टंचाईची परिस्थिती निर्माण झाली आहे. हीच परिस्थिती अजून काही वर्षे कायम राहण्याची शक्यता असल्याने, वीज बचत करण्याच्या सूचना शासन स्तरावर देण्यात आलेल्या आहेत. एक युनिट वीजेची बचत म्हणजे दोन युनिटचे वीज उत्पादन करणे ही बाब सिध्द झाली असल्याने, वीज बचत करणे बंधनकारक व अत्यावश्यक झालेले आहे.

परिपत्रक - शासकीय इमारतींमध्ये वीज बचत करण्याच्या दृष्टीने तसेच इमारतींच्या बांधकामासाठी तयार करण्यात येणाऱ्या नमूना रेखाचित्रामध्ये, अंदाजपत्रकामध्ये वीज बचतीच्या बाबींचा समावेश करण्याच्या दृष्टीने खालीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत :-

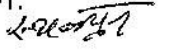
- १) नमूना नकाशांमध्ये सौर अक्रिय वास्तुशास्त्र (Solar Passive Architecture) व उर्जा बचत करणाऱ्या बाबींचा विचार करून सुधारणा करावी. त्याचप्रमाणे इमारतींच्या अंदाजपत्रकांना मान्यता देताना छाननी समितीकडून मार्गदर्शक सूचना घ्याव्यात. त्यामध्ये जल पुनर्भरणा (Water Harvesting) व सौर अक्रिय वास्तुशास्त्र (Solar Passive Architecture) या बाबी अंतर्भूत असाव्यात.
- २) मुख्य वास्तुशास्त्रज्ञांनी दिलेल्या रेखाचित्रामध्ये उर्जा बचत करणाऱ्या जोडणीचा समावेश असावा.
- ३) शोभिवंत सौर तावदाने (Solar Panels) सध्या बाजारात उपलब्ध आहेत. इमारतींच्या सौंदर्याच्या दृष्टीने त्याचा वापर करावा.
- ४) उन्हाळ्यामध्ये इमारतीच्या छताला वरून पांढरा रंग/चुना दिला जातो. त्यामुळे इमारत थंड राहते. सध्या बाजारात अनेक कंपन्यांचे उष्णता प्रतिकारक रंग उपलब्ध आहेत. आवश्यक त्या ठिकाणी ह्याचा वापर करणेबाबत विचार करावा.
- ५) वापरलेल्या पाण्याचा पुनर्वापर करण्याबाबत प्रयत्न करावा. जसे वॉश बेसिनचे पाणी, स्वयंपाकगृहातील पाणी झाडांसाठी वापरणे. तसेच पाणी पुनर्भरणच्या तरतूदी आराखड्यात व अंदाजपत्रकात करण्यात याव्यात.
- ६) संपूर्ण राज्यात प्रायोगिक तत्वावर जिल्ह्याच्या ठिकाणी प्रशासकीय इमारतीत उर्जा बचत करणारी उपकरणे लावण्यात यावीत.
- ७) मुख्य अभियंता (विद्युत) यांनी सर्व विद्युत अभियंत्यांना सर्व शासकीय इमारतीत वीज बचत करणारी उपकरणे वापरण्याच्या सूचना द्याव्यात.

- ८) राज्याच्या सर्व महत्वाच्या इमारतीमध्ये वीज गेल्यानंतर स्वयंचलित जनरेटरची (Backup) व्यवस्था करण्यात यावी.
- ९) वसतिगृह, विश्रामगृह, रुग्णालय इ. ठिकाणी पाणी गरम करण्यासाठी सौर उर्जा यंत्र बसविण्याच्या सूचना याअगोदर देण्यात आल्या आहेत. इमारतीच्या नियोजनाच्या टप्प्यावरच सौर उर्जा यंत्राचा समावेश करण्यात यावा. तसेच आराखड्यात फेरबदल करून सौर यंत्रासाठी वापरण्यात येणाऱ्या पाईप लाईनसाठी डक्टचा समावेश करावा.
- १०) यापुढे वीजेची बचत करणाऱ्या उपकरणांचा अंदाजपत्रकातच समावेश करण्यात यावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(हि. अ. श्रीमाळ)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

सचिव (रस्ते), यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, ~~मुंबई~~
सचिव (बांधकामे), यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय,
मुख्य वास्तुशास्त्रज्ञ, मुंबई,
सर्व मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग,
का. इमारती ३, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई (निवड नस्ती)

दिनांक : 23/11/07
स्थान :